

»Komisionár smie pri uzavrení obchodu jemu uloženého sám seba ponúknuť komitentovi, ako smluvníka. Samovstup je vylúčený, keď ho komitent zakázal, alebo komisiu odvolal prv, než mu bola podaná komisionárova zpráva o prevedení »na odoslanie«.

Stejně stanovisko zastáva Gad; Zeitschrift für Handelsrecht, svázok XIV., str. 234.; Anschütz; Zeitschrift für Handelsrecht, svázok XVII., str. 1.; Römer; Zeitschrift für Handelsrecht, svázok XIX, str. 67.

Tento rozbor bol nutný preto, lebo máme práve na mysli právny stav, vytvorený § 381 uhorského obchodného zákona a článkom 376 rakúskeho obchodného zákona, a chceme skúmať pomery, z ktorých sme abstrahovali oné pojmy. Ďalší podstatný argument, že tu ide len o oprávnenie, možno vyvodíť z hospodárskych momentov; veď aj v tejto ustanovizni ide o príjem statkov za účelom pozdejšieho protiplnenia.

Keďže prijatie statku má za následok záväzok plnenia zodpovedajúcej protihodnoty, môže táto relácia byť len hypotetickou, to znamená, že platnosť následku závisí na platnosti predpokladu.

Zvláštny pomer medzi komitentom a komisionárom môže sa hospodársky javiť len v uzavrení úverového pomeru, teda pohybuje sa v medziach možného, čo môže mať za výsledok oprávnenie, ktoré — ohľadom na bilaterálny obsah pomeru — sa ponaáhla stáva oprávnenosťou.

Z ustanovenia zákona »keď komitent ničoho iného neustanovil« — berme to za vetu hlavnú — vyplýva tiež zvláštnosť tejto ustanovizne, ktorá má podstatný vliv na moment oprávnenia, respektíve ktorá potvrdzuje náš názor, že tu nejde o právo, ale jedine o oprávnenie. Je zjavné, že v komisionárskom obchode jestvuje medzi komitentom a komisionárom pomer, z ktorého pri samovstupe posledného vzniká odvislosť.

Komisionár je potom oprávnený dodať statok, ktorý má zakúpiť sám, akožto predavateľ, alebo je oprávnený podržať, akožto kupiteľ, pre seba statok, ktorého predajom bol poverený, jestli komitent ničoho iného nestanovil.

Z tohoto ustanovenia zákona logicky vyplýva, že výkon oprávnenia k samovstupe znamená to, že komitentov konkrétny moment vôle a komisionárov moment oprávnenia možno považovať za pomer odvislostí dvoch variabilných veličín; zmena jednej veličiny, teda komitentovho momentu vôle, podmieňuje zmenu momentu oprávnenia so strany komisionárovej. Potencionálne, zakladateľom samovstupe je komitent tým, že opomenutím, teda passívnym chovaním sa, samovstup komisionárov dovoľuje. Aktuelným zakladateľom je však preca komisionár, lebo závisí na jeho uvedomení, či samovstup nastane alebo nie, ovšem za predpokladu, že je daná trhová alebo burzovná cena. Jestli komisionár zúčtuje bežnú trhovú cenu, umožňuje si oprávnenie k samovstupe; jestli však oznámí skutočne dosiahnutú cenu, nemôže byť reči o samovstupe.

Ustanovizň samovstupe je zvláštne stretnutie sa možnosti s právom, ktoré — ako funkcie toho ktorého hospodárskeho stupňového merítka — sa síce presunujú, avšak preca tvoria právnickú subsistenciu.

Dr. Albert Bazovský, adv. koncip. v Lučenci:

### **Či skutková podstata skrátenia darovacieho poplatku vyčerpáva aj skutkovú podstatu skrátenia prevodného poplatku.**

Skutkový stav: Finančné riaditeľstvo obvinilo predávajúcu stranu a advokáta, ktorý smluvu vyhotovil, z ťažkého dôchodkového prestupku, zatajenia dávky z obohatenia a prevodného poplatku, spáchaného tak, že namiesto darovacej smluvy napísali dve smluvy kúpne na ceny 5.000



Kč a 20.000 Kč, ačpráve v skutočnosti išlo o darovanie. V danom prípade odpredavateľka, vlastná matka kupujúcich, svojich nezletilých detí, zastúpených kurátorom ad actum menovaným, previedla svoj nemovitý majetok, v odhadnej hodnote (jako bolo pozdejšie zistené) 110.000 Kč, na svoje nezletilé deti, vo forme uvedených kúpopredajných smlúv, pri zachovaní všetkých zákonných formálnych náležitostí. Pri výsluchu obvinená odpredavateľka udala v podstate, že jej úmyslom skutočne bolo darovanie deťom, a jako kúpnu cenu v skutočnosti nič nedostala. Následkom toho dôchodkový tr. súd v I. a II. inštancii uznal na vinu, a odsúdil aj ju, aj advokáta na pätnásobok dávky z obohatenia, a poplatku z prevodu. Odsúdení podali žiadosť o obnovu, dôvodiac, že nemovitosti boli prefažené hypotékami takže i keď by sa zistil úmysel dissimulovať darovanie kúpopredajnou smluvou, môže tu ísť len o pokus objektívne nespôsobilými prostriedkami, keďže podľa § 39 zák. čl. XI. : 1918 poplatku z darovania podlieha len čistá hodnota nemovitostí po odčítaní bremien a dlhov. Keďže však takej čistej hodnoty nebolo, nebol daný ani základ k vyrúbeniu poplatku z darovania, a i keď by sa zistil úmysel, s ktorým miesto darovacej smluvy boli napísané smluvy kúpopredajné, tento pokus objektívne nespôsobilými prostriedkami, nemá za následok dôchodkovotrestnoprávnu zodpovednosť. V obnovenom pokračovaní I. st. súd oboch oslobodil, II. stup. súd však potvrdil tento rozsudok len pokiaľ sa týka zatajenia darovacieho poplatku, kdežto ohľadne prevodného poplatku pôvodný rozsudok obnovil. Či je pokračovanie tohoto rozsudku správne?

Pri riešení tejto otázky treba si uvedomiť, že konštrukcia a skutkový stav celej veci založené sú na tom, že miesto darovacej smluvy napísané boli kúpopredajné smluvy. Tento skutkový stav však kryl by sa jedine so skutkovým stavom zatajenia darovacieho poplatku, ale nijako nie so zatajením prevodného poplatku. Lebo zatajenie prevodného poplatku predpokladá úplne iný skutkový stav. Veď v prípade darovania vyrúbi sa dvojaký poplatok, podľa dvojakého kľúča, a podľa rôzneho stanoviska, a to: 1. darovací poplatok, a 2. poplatok z prevodu nemovitostí. Zatajenie poplatku z prevodu není však, a nemôže ani byť dané úmyslom zatajenia darovacieho poplatku, ponevác prevodný poplatok sa v tomto prípade jednak zatajiť ani nedá, jednak ku poskytnutiu vyrubovacích dát nie sú povinní ani scudziteľ, ani jeho advokát, ale podľa §§ 34 a 41 citovaného zákona len nabyvatelia, takže predošlí, nemajúci do vyrúbenia prevodného poplatku žiadnej ingerencie, nemohli sa ani len pokúsiť o jeho zatajenie. Vyrúbenie poplatku z prevodu deje sa totiž tak, že podľa § 41 povinná strana (nabyvateľ) má svedomite priznať hodnotu prevodných vecí. Čili toto už vonkoncom není povinnosťou scudziteľa, a tým menej jeho advokáta, a tak pri vyrúbení prevodného poplatku nemajú žiadneho spoluúčinkovania. Neoznámenie hodnoty prevedenej veci však ani pre nabyvateľa nemá trestnoprávnych následkov, len tú prípadnú ujmu, že vyrubujúci úrad o svojej ujme určí hodnotu za základ vyrúbenia slúžiacu, a to buďto dľa § 57 so započítaním všetkých vedľajších plnení, a prevzatých tiarch, alebo podľa § 42 odhadom. V tomto smere tedy ingerencia a pokus so strany scudziteľa sú vylúčené. Vzhľadom k tomu tedy musíme dospieť k tomu, že názor Vrchného súdu je mylný, keď zo skutkového stavu, daného na pokus zatajenia darovacieho poplatku, uznal i na vinu čo do zatajenia prevodného poplatku. Zatajenie prevodného poplatku, a pomoc pri ňom by byly totiž dané len vtedy, keď by skutočne išlo o kúpopredaj s vyššou kúpnou cenou, a vedome sa napísala kúpopredajná smluva s kúpnou cenou nižšou. V tomto smere není dané ani aplikovanie § 85 bod 6. ohľadne oddeleného vyhotovenia dvoch smlúv, ponevác inkriminovaný skutkový stav je súčiastkou skutkového stavu, ktorý vyčerpáva zatajenie dávky z obohatenia, jednak ale dokázané je aj to, že sa smluvy týkajú dvoch odlišných majetkových objektov. V danom prípade však zistené je, že išlo v podstate o darovanie, a tedy vôbec žiadna kúpna cena platená nebola. V dôsledku toho, nakoľko ani na-



byvatelia podľa § 41 potrebných dát k vyrúbeniu prevodného poplatku neposkytli, nastal prípad k zisteniu tohoto základu ex offa či už dľa § 57 a či dľa § 42. Tento prípad skutočne aj nastal, a je otázkou, či odvolávajú sa na nedostatok zisťovania tohoto v trestnej veci odsúdeným prichodí obnova trestnej veci s nabídnutím dokazovania v tomto smere? Nemôže byť pochybnosti, že áno, lebo ide tu o novú skutočnosť, ktorá doteraz zisťovaná nebola, a ktorá — ukáže-li sa pravdivou — vylučuje vinu obžalovaných i čo do zatajania prevodného poplatku.

Je tu ešte ďalšia otázka, ktorú súdy dľa názoru pisateľa nesprávne riešily. Totiž otázka premlčania. Smluvy boli totiž spísané dňa 25. V. 1929 a prvý výsledok obvineného advokáta stal sa dňa 17. VI. 1932, tedy po uplynutí 3 ročnej premlčacej lehoty. V tomto smere však súd vzal za počiatok premlčacej lehoty 20. VI. 1929 to jest deň, kedy boli smluvy k spoplatneniu preukázané. To je tiež úplne nesprávne, a ničím neodôvodnené. I predpokladajúc delikt, tento je dokonaný dňom spísania smlúv, a nie dňom preukázania bernému úradu, pretože jednalo by sa o delikt kommisívny, a nie výsledkový, ktorý však je dňom spáchania, čili spísania smluvy dokonaný. I v tomto smere by bolo žiadúce, keby súdy svoje stanovisko zrevidovali, a držaly sa nabudúce správneho počiatočného termínu premlčania, totiž dňa spísania smlúv, za ktorým účelom je táto okolnosť tu aj podotknutá.

K horejšiemu treba ešte podotknúť, že dôchodkové trestné súdnictvo dľa § 101 zák. čl. XI. 1909 min. nariadením l. M. 800/1916 prenesené bolo do pôsobnosti riadnych súdov, preto aby sa dľa § 96 zák. čl. XI.: 1909 zistilo, či ide o úmysel skrátif erár o poplatok, a tomu primerane skúmalo, či sa vôbec skrátienie stalo, čili za účelom skúmania v šetkých tvrdení finančných úradov. Keďže však v poslednom čase zisťujeme, že tieto tvrdenia nie sú dostatočne ani len právne podložené, vyzývame pozornosť dôchodkových trestných súdov i na túto jejich funkciu.

Dr. Th. Nussbaum, sen. pres. N. S. a Jan Soukup, rada N. S.:

## Rozhodnutia Najvyššieho súdu: trestné.

K § 391 tr. z.: Len tá časť listiny sa má považovať za verejnú listinu, vo ktorej úrad alebo osoba verejnej dôvery ničeo nariaďuje, prehlasuje, ustanovuje alebo potvrdzuje.

K § 392 tr. z.: Bezprávný majetkový zisk alebo majetková škoda musí pochádzať zo samého padelania verejnej listiny a jej priameho upotrebenia.

K §§ 95 a 391 trz.: Stalo-li sa padelanie verejnej listiny len za tým účelom, aby podporovalo ďalšiu — ťažšiu — zločinnú činnosť pachateľa, nelže ho kvalifikovať ako samostatný trestný čin. (Zm IV 661/34 zo dňa 29. I. 1935.)

Súd prvej stolice uznal obžalovaného vinným, že dňa 10. augusta 1928 predložil u G. l. banky k eskomptu zmenku vystavenú na 2.200 Kč, ktorú podpísal bez svolenia a vedomia O. B-a menom tohoto ako vystaviteľa a bez svolenia a vedomia J. B-ovej menom tejto ako akceptantky a konečne bez svolenia a vedomia M. Š-ovej menom tejto ako rubopiscu; pri tom chcējúc si uľahčiť eskompt uvedenej zmenky, vyhotovil osvedčenie, dľa ktorého J. B-ová ako osoba negramotná zmocňuje svojho manžela O. B-a, aby v jej mene podpísal zmenku znejúcu na 2.200 Kč aj jej prolongácie, a že takto vyhotovené osvedčenie sám opatril overujúcou klauzulou okresného súdu ako aj nepravým podpisom súdneho kancelárskeho úradníka a kulatým razítkom okresného súdu v R., načo toto predložil právnenmu zástupcovi G. l. banky, ktorý v domnení, že podpisy na zmenke a osvedčení samom sú pravé, na žiadost obžalovaného